

**İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ**

ISSN 1303-7757

2009/2, Cilt: 8, Sayı: 16

**HITIT UNIVERSITY
DIVINITY FACULTY JOURNAL**

ISSN 1303-7757

2009/2, Volume: 8, Issue: 16

HİTİT ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ISSN 1303-7757
2009/2, Cilt: 8, Sayı: 16

HİTİT UNIVERSITY
DIVINITY FACULTY JOURNAL

ISSN 1303-7757
2009/2, Volume: 8, Issue: 16

Bu dergi uluslararası

veri indeksi tarafından taranmaktadır.

Hitit Üniversitesi Adına Sahibi/ Owner on behalf of Hitit University

Prof. Dr. Serdar KILIÇKAPLAN
Rektör

Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief
Prof. Dr. Ferhat KOCA
Dekan / Dean

Editör / Editor
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK

Editör Yrd. / Editorial Assistants
Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Süleyman GEZER
Dr. Sefer YAVUZ

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Ferhat KOCA
Prof. Dr. Osman EĞRİ
Prof. Dr. Muhit MERT

Doç. Dr. Mehmet EVKURAN
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK
Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Ramazan KARAMAN

Yayın Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Hacı Yunus APAYDIN	Erciyes Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hasan ONAT	Ankara Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL	Uludağ Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin PEKER	Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüsnü Ezber BODUR	Sütçü İmam Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ	Marmara Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Sadık KILIÇ	Atatürk Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Süleyman TOPRAK	Selçuk Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ	İstanbul Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Talat SAKALLI	S. Demirel Ü. İlahiyat Fakültesi

Teknik Hazırlık
H. İbrahim Şimşek

Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, bilimsel hakemli bir süreli yayın organıdır. Yılda iki sayı olarak yayımlanır. Dergide yayınlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazılar, yayıncı kuruluştan izin alınmadan kısmen veya tamamen bir başka yerde yayımlanamaz.

Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date
Ankara, 2009

Baskı / Printing
ÖNCÜ BASIMEVİ
Kazım Karabekir Cad. Ali Kabakçı İşhanı
No: 85/2 İskitler Ankara
Tel: 0312 384 31 20

Yazışma adresi / Corresponding Address
Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dergi), ÇORUM
Tel: 0364 2346358 Fax: 0364 2346357

www.ilaf.hitit.edu.tr

Fiyatı: 10 TL

Bu Sayının Hakemleri / Referee Board of this Issue

Prof. Dr. Himmet KONUR
(Dokuz Eylül Ü. İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Mustafa ÜNVER
(Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Osman GÜNER
(Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Erkan PERŞEMBE
(Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Mahmut KAVAKLIOĞLU
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Yaşar KURT
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Zafer ERGİNLİ
(Rize Ü. İlahiyat Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. İsmet ALTIKARDEŞ
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Kadir GÜRLER
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Dr. Yaşar ÇOLAK
(Diyanet İşleri Başkanlığı)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Doç. Dr. Hüseyin KARAMAN

Nurettin Topçu'nun Düşünce Dünyasında Mevlânâ

"Mevlana" in The Thought of Nurettin Topcu 5-28

Yrd. Doç. Dr. Selim TÜRCAN

Kur'an'ı Anlamada Yöntem Tartışmalarının Tefsir Tarihçiliği Perspektifinden Değeri Üzerine

About Value of the Discussions on Method of the Understanding of the Qur'an in the Perspective of Tafseer Historianship 29-49

Dr. Sefer YAVUZ

Sanayi İşçilerinin Dini Yönelimleri ve Çalışma Tutumları Arasındaki İlişki (Çorum Örneği)

The Relationship Between the Religious Tendencies and Working Attitudes of the Industrial Workers (Example of Çorum City) 51-75

Dr. Yakup ÇOŞTU

Londra'da Türklere Ait Dini Organizasyonlar

Turkish Religious Organizations in London 77-100

Dr. Zişan TÜRCAN

Hadis Şerhçiliğinin Doğuşu ve Gelişimi

The Birth and Rise of Hadith Interpretativeness 101-133

Dr. Ali ARSLAN

Hadis Kaynaklarındaki Tarihe/Vâkıya Aykırı Rivayetlerin Değerlendirilmesi

Evaluation of Accounts Contrary to Historical Facts in the Hadith Sources 135-158

Franklin D. LEWIS

Çeviren: Yrd. Doç. Dr. Osman Nuri KÜÇÜK

Seyyid Burhâneddin Muhakkık-ı Tirmizî 159-176

Kitap Tanıtım ve Değerlendirmeleri / Book Reviews

Hazırlayan: Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ

Muhammed Abid el-Câbirî, *Fehmu'l-Kur'âni'l-hakîm: et-Tefsîru'l-vâdîh hasebe tertîbi'n-nûzul*, Merkezu Dirâsâti'l-Vahdeti'l-Arabiyye, (c. 1-3), Beyrut 2008-2009. 177-182

Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR

Salim Öğüt, *Dinî Hükümlerin Temellendirilmesinde Hikmet*, Hititkitap Yay., Ankara 2009, 144 s. 183-184

Hazırlayan: Dr. Elif KARA

J. William Worden, *Grief Counseling And Grief Therapy: A Handbook For The Mental Health Practitioner*, 4. Bs., Springer Publishing Company, 2008, 314s. 185-188

Hazırlayan: Dr. İclal ARSLAN

Dursun Hazer, *Hz. Peygamber (sav)'in Şairleri*, Hititkitap Yayınevi, Ankara 2008, 288 s. 189-190

Hazırlayan: Fatma BENGİ

Bekir Zakir Çoban, *Geçmişten Günümüze Papalık*, İnsan Yayınları, İstanbul 2009, 423 s. 191-192

Bekir Zakir Çoban, *Geçmişten Günümüze Papalık*, İnsan Yayınları, İstanbul 2009, 423 s.

Hazırlayan: Fatma BENGİ*

Hızla gelişen teknoloji ile birlikte dünyamızın her geçen gün daha da küçüldüğü bilinen bir gerçektir. Bu nedenle, dünyanın başka bir yerinde yaşayan kişilerle bir şekilde iletişime geçmek kaçınılmazdır. Dolayısıyla varlığını etkin bir şekilde sürdüren, hatta dünya siyasetinden ekonomisine kadar birçok konuda söz sahibi bir kurum olan papalık hakkında bilgi sahibi olmamız gerektiği, herkesçe kabul edilmesi gereken bir durumdur. Anılan bağlam içinde, Ülkemizde daha çok medya aracılığı ile tanınan ilgili kurum, zaman zaman yaptığı faaliyetlerle zaman zaman da farklı spekülasyonlarla gündeme gelmiştir. Özellikle 2006 yılında papa XVI.

Benedict'in Almanya'da İslâm aleyhinde yaptığı konuşmaları ve ardından gerçekleştirdiği Türkiye ziyareti ile sözü edilen kurum bir kez daha farklı tartışmalara neden olmuştur. Ancak bu spekülasyonlar kısa süreli olmuş, etkisini çabuk unutturmuştur. Bu münasebetle sayın B. Z. Çoban'ın *Geçmişten Günümüze Papalık* isimli eserini gördüğümüzde çok sevindik ve bu tür akademik çalışmaların yapılmasından dolayı büyük bir memnuniyet duyduk.

Eser, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde araştırmannın amacı, kapsamı, ülkemizde bu konu üzerine yapılmış çalışmalar hakkında genel bilgi verilmiş, birinci bölümde papalık kurumunun tarihsel ardalanı ve gelişim süreci üzerinde durulmuş, kiliselerin, Hıristiyanların İsa'yı kurtarıcı olarak beklemek yerine organize olmaya gitmeleri sonucunda teşek-

* Ar. Gör., Ondokuz Mayıs Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü

kül ettiği ve İkinci yüzyılın sonlarından itibaren ana hatlarının belirginleşmeye başladığı ifade edilmiştir. Çok daha önemlisi, yazara göre, Kiliseler, Roma İmparatorluğu'nun zayıflaması ile siyasi arenada otoritesini güçlü şekilde hissettirmiştir. Sayın Çoban, bu süreci, kiliselerin otorite haline gelmesinde etkili olan papaları, ayrı başlıklar altında ele alarak ayrıntılı bir biçimde tartışmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde, papalara ait özel sembollerden, ünvanlardan ve papalık seçiminin nasıl gerçekleştiğinden bahsedilmiştir. Papalık kurumunun idari yapısı (curia) bütün unsurlarıyla birlikte ele alınmış, faaliyetleri ve amaçları özetle belirtilmiştir. Bu bölümde, papalık; eğitim, ekonomi, hukuk, din, siyaset, kültür, sağlık, kitle iletişim gibi hayatın her alanına nüfuz eden ve hiçbir faaliyetini plansız gerçekleştirmeyen bir kurum olarak değerlendirilmiştir. Bu haliyle eserin, papalık kurumunun idari yapısı ile ilgili bilgi edinmek isteyen kişilere oldukça tatmin edici bilgiler vereceği kanısındayız.

Üçüncü bölümde ise, papalığın dini bir kurum olarak nerede bulunduğu, dünya siyasetine etkisi, misyonerlik, diyalog, papalığa yöneltilen eleştiriler ve papalığın geleceği gibi merak edilen güncel konular ele alınmıştır.

Bütün yönleriyle Papalık kurumunu inceleyen *Geçmişten Günümüze Papalık* isimli bu çalışmanın, özellikle diyalog ve misyonerlik, ve ülkemizde Müslümanlara yönelik yaptığı açıklamaları nedeniyle papalık kurumuna yönelik önyargılar konusunda birçok soruya cevap verdiği ve alanında önemli bir boşluğu doldurduğu söylenebilir.

Geçmişten Günümüze Papalık isimli bu eserin papalık konusu ile ilgili yapılacak araştırmalara öncülük edeceğini umuyor, papalık ve papalar hakkında bilgi sahibi olmak isteyen araştırmacı ve okuyuculara ilgili çalışmayı salık veriyoruz.